

"Excellence in education is when we do everything that we can to make sure they become everything that they can."
-Carol Ann Tomlinson

Η Διαφοροποιημένη Διδασκαλία είναι φιλοσοφία της εκπαίδευσης, η οποία αναγνωρίζει τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές λαμβάνουν κατάλληλες ευκαιρίες μάθησης, καθώς και την ανατροφοδότηση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.

(Tomlinson, 2000)

Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Δρ. Παπαδημητρίου Άρτεμις Σ.Ε.Ε ΠΕ60
ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ Δ.Δ

«**Διαφοροποιημένη διδασκαλία** είναι μια φιλοσοφία διδασκαλίας η οποία βασίζεται στην αρχή ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να **προσαρμόζουν την διδασκαλία τους** στις διαφορετικότητες των μαθητών.

Αντί να εφαρμόζουν το Α.Π. με τον ίδιο τρόπο για όλους τους μαθητές, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να τροποποιούν την διδασκαλία τους ώστε να ανταποκρίνονται στα **διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας των μαθητών**, στους **διαφορετικούς τρόπους που μαθαίνουν** και στα **διαφορετικά ενδιαφέροντα**.

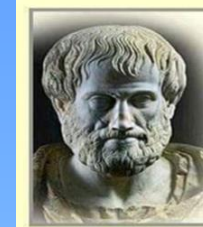
Επομένως, ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει εκ των προτέρων διαφορετικούς τρόπους για να βοηθήσει τον μαθητή να κατανοεί και να δείχνει ότι έμαθε.»

Carol Ann Tomlinson

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

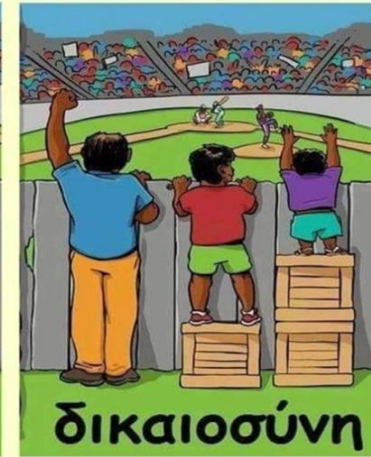
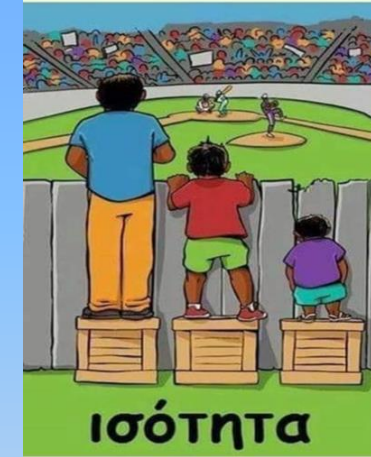
- τρόπος σκέψης για τη διδασκαλία και τη μάθηση που ξεκινά από τη θέση ότι η διδασκαλία πρέπει να αρχίζει από το σημείο στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές, παρά να στηρίζεται σε ένα προκαθορισμένο σχέδιο δράσης, το οποίο αγνοεί την ετοιμότητα, το ενδιαφέρον και το μαθησιακό προφίλ του μαθητή
- ...θα πρέπει να γίνει αντιληπτή ως μέθοδος διδασκαλίας, η οποία βασίζεται και αντιμετωπίζει τους μαθητές ως βιογραφίες και όχι ως κόπιες της ίδιας εικόνας...

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Δεν υπάρχει τίποτα πιο άνισο από την ίση μεταχείριση των ανίσων.

Αριστοτέλης

Ισότητα

Δικαιοσύνη

Αντιμετωπίζει τα παιδιά με διαφορετικά μαθησιακά προφίλ ως παιδιά ικανά να μαθαίνουν με διαφορετικούς τρόπους - και όχι ως παιδιά περιορισμένων ικανοτήτων

Αποδέχεται ως «πλεονέκτημα» - και όχι ως εμπόδιο - τις ποικίλες οικογενειακές και κοινωνικοπολιτισμικές εμπειρίες των παιδιών

Αξιοποιεί τις διαφορετικές εμπειρίες των παιδιών στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τους δίνει την ευκαιρία να τις μοιραστούν με τους άλλους, εξασφαλίζοντας οφέλη για όλους

Η
Διαφοροποιημένη
παιδαγωγική
προσέγγιση

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ⁶

Όλοι μας μαθαίνουμε με **διαφορετικό τρόπο** αυτό που είναι **σημαντικό** για μας.

Κατασκευάζουμε τη νέα γνώση **στηριζόμενοι στην προηγούμενη.**

Η μάθηση λαμβάνει χώρα **υποκειμενικά** αλλά κυρίως μέσα από την **κοινωνική αλληλεπίδραση.**

Μαθαίνουμε όταν αποδεχόμαστε τους στόχους ως **ενδιαφέροντες** και **επιτεύξιμους** για μας.

Η επιτυχής μάθηση περιλαμβάνει τη **χρήση στρατηγικών** που και αυτές **μαθαίνονται.**

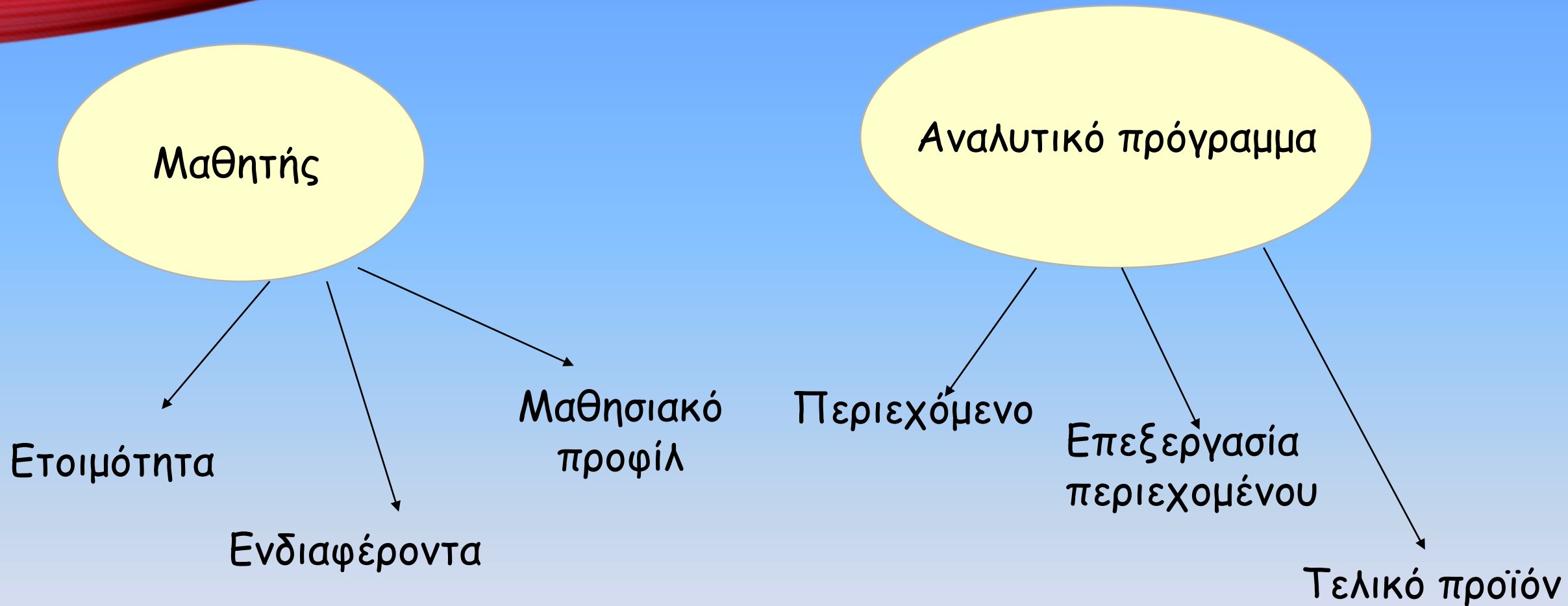

Ένα θετικό **συναισθηματικό κλίμα** ενισχύει την μάθηση.

Γιατί διαφοροποιημένη παιδαγωγική;

- Όλες οι τάξεις ήταν και είναι **ανομοιογενείς**
- Η μάθηση είναι μια **ατομική** και ταυτόχρονα **συλλογική** διαδικασία.
- Οι δύο παραπάνω παραδοχές μας οδηγούν στη **διαφοροποιημένη παιδαγωγική**, η οποία ιδιαίτερα στο σημερινό κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον, είναι αναγκαίο να προταθεί ως κεντρικός άξονας της εκπαιδευτικής διαδικασίας

ΣΤΗ Δ.Δ. ΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΥΠΟΨΗ:

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

Ασκεί αυτοκριτική στην πορεία της διδασκαλίας με τρόπο που να λαμβάνει ανατροφοδότηση και να διαφοροποιεί την εργασία του αποτελεσματικότερα.

Η Tomlinson (1999) τονίζει **πως επιτυχημένη διδασκαλία** δεν είναι αυτή που κρατά τους μαθητές **απασχολημένους, αλλά μια διδασκαλία** που βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν **περαιτέρω βασικές δεξιότητες και έννοιες.**

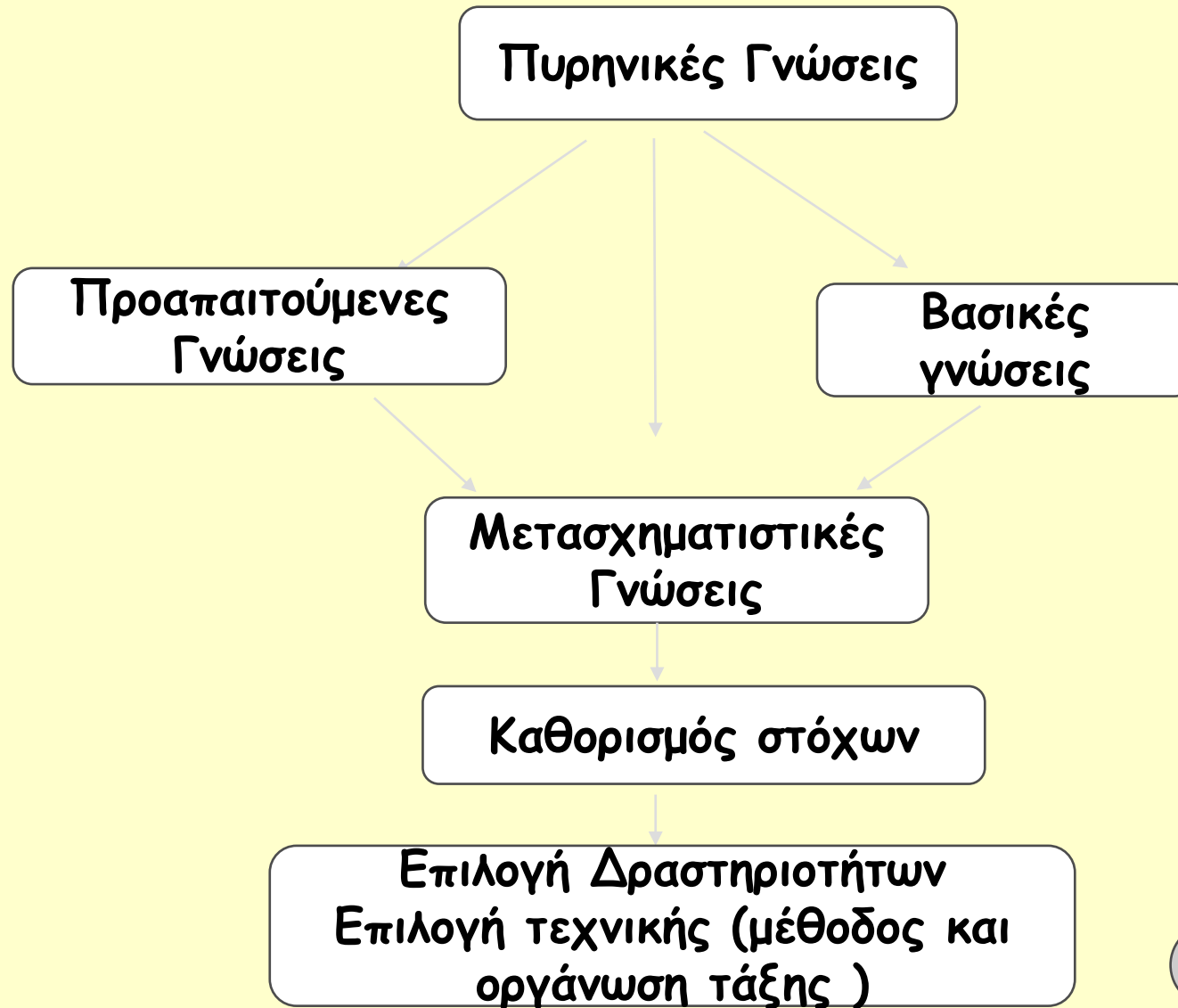
Μακροχρόνιος Προγραμματισμός

Βραχυχρόνιος Προγραμματισμός

Εβδομαδιαίος Προγραμματισμός

Ημερήσιος Προγραμματισμός

ΜΟΝΤΕΛΟ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΟΥΤΣΕΛΙΝΗ Μ. (2006)

Καθορισμός Σκοπού
ενότητας και
μαθήματος.

Τι πρέπει να μάθουν
όλοι οι μαθητές από
το συγκεκριμένο
μάθημα

Τα πρώτα βήματα στη Δ.Δ.

Προετοιμασία

- 1. **Γνωρίζω τους μαθητές μου**

αξιολόγηση για μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα, μαθησιακό προφίλ

- 2. **Ετοιμάζω το διδακτικό μου οπλοστάσιο**

άμεση διδασκαλία, μάθηση μέσω εξερεύνησης, συνεργατική μάθηση, στρατηγικές μάθησης

- 3. **Βρίσκω, οργανώνω, προσδιορίζω εναλλακτικές διδακτικές δραστηριότητες**

ομάδες μάθησης, γραφικοί οργανωτές,...

- 4. **Προσδιορίζω τους τρόπους αξιολόγησης**

κάρτες, κείμενα, πολλαπλής επιλογής, σωστό/λάθος, αναλογίες, κατάλογοι αυτοαξιολόγηση, ετεροαξιολόγηση

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Εργασίες με νόημα

Ευέλικτη ομαδοποίηση

Διαρκής αξιολόγηση

Ποιοτικά ΑΠΣ

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαφοροποιούν

Κοινότητα εργασίας

Περιεχόμενο

Διαδικασία

Προϊόν

Περιβάλλον

Σύμφωνα με των μαθητών τα...

Ετοιμότητα

Ενδιαφέροντα

Μαθησιακό προφίλ

Μέσα από μια ποικιλία διδακτικών στρατηγικών

ενοιολογικοί χάρτες... κύβοι... τρίλιζα... μαθησιακά συμβόλαια... πάζλ... κέντρα μάθησης... ανεξάρτητη μελέτη... άγκυρες... κάρτες απάντησης... κάρτες εξόδου.17 κτλ...

(Tomlinson, 1999)

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΜΕ.....

Το περιεχόμενο: αφορά αυτό που το Πρόγραμμα Σπουδών προτείνει να προσεγγίσουν τα παιδιά

Τη διαδικασία: αφορά στη μεθοδολογία και το είδος των δραστηριοτήτων που επιλέγονται για την προσέγγιση κάποιου περιεχομένου.

Το μαθησιακό περιβάλλον: αφορά στις ευκαιρίες που δίνονται από το περιβάλλον για διαφορετικούς τρόπους εργασίας.

Το αποτέλεσμα: αφορά τις ευκαιρίες που παρέχονται στα παιδιά να δείξουν, να εφαρμόσουν ή να παρουσιάσουν αυτά που κατάκτησαν (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις), με εναλλακτικούς τρόπους

**ΕΙΚΟΝΑ ΤΑΞΗΣ ΠΟΥ
ΕΦΑΡΜΟΖΕΙ
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ**

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Διαμεσολαβητής

Εκπαιδευτικός- ερευνητής

Ικανός να «ακούει» και να «βλέπει»

Ικανός να αναστοχάζεται

Ευέλικτος στη διαχείριση του χρόνου

Ευέλικτος σε σχέση με μαθησιακές επιδιώξεις

Πεπεισμένος για τη διαδικασία και όχι για τα μαθησιακά αποτελέσματα

Ευέλικτος και ανοιχτός στον χειρισμό του λάθους

Επαναπροσδιορισμός
του ρόλου

«Είναι εφικτό αυτό;»

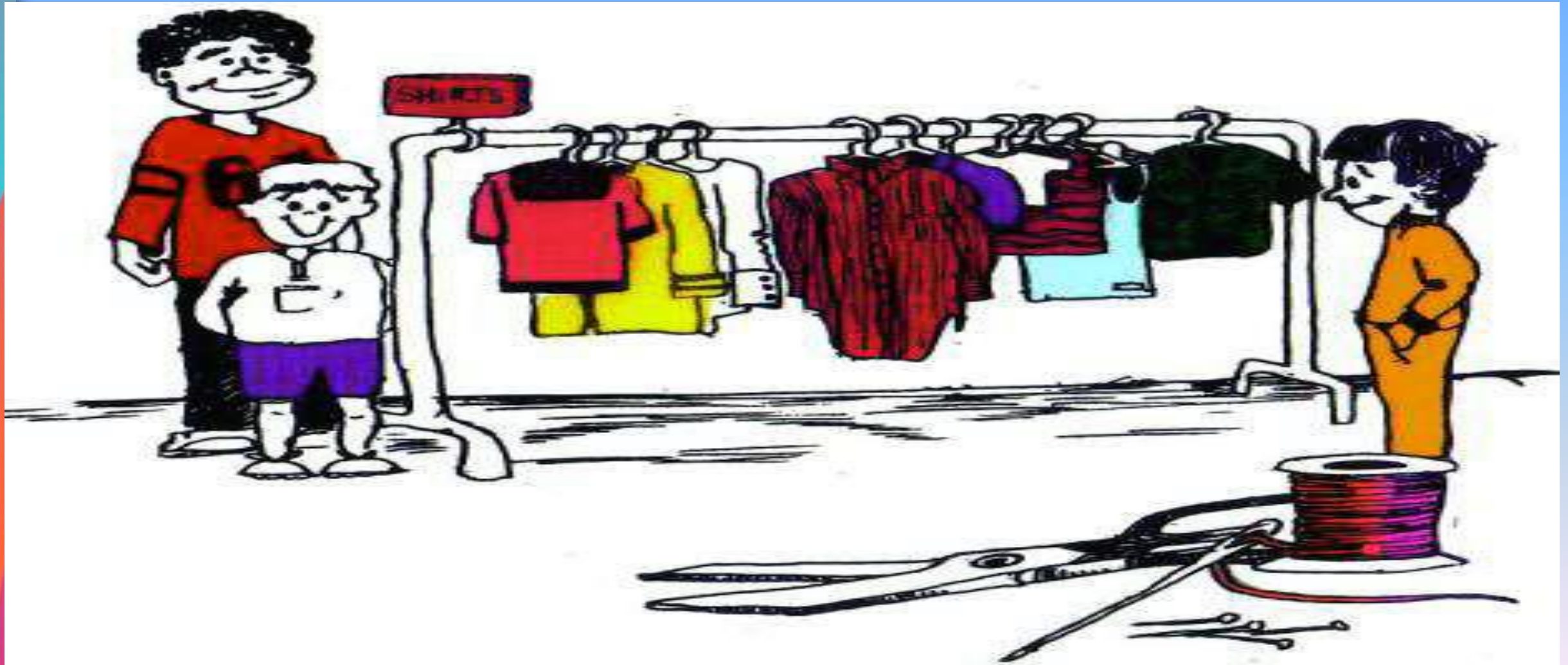
Οι εκπαιδευτικοί δεν είναι δυνατό να διαφοροποιούν συνεχώς κάθε στοιχείο της διδασκαλίας μας για κάθε μαθητή.

Αυτό θα κατέστρεφε τη δυναμική της τάξης.

Είναι όμως απαραίτητο να προσφέρουμε αρκετά συχνά ποικιλία προσεγγίσεων ώστε να καλύπτουμε τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών

CAROL ANN TOMLINSON

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥΣ ...

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (TOMLINSON, 2003 ΣΤΟ ΠΑΠΠΑ, 2013)

Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα:

- Χρήση οπτικοακουστικού υλικού, γνωστικών χαρτών,
- Πολύ συχνές επαναλήψεις πληροφοριών
- Διδασκαλία με χρήση μνημοτεχνικών
- Επεξήγηση βασικού λεξιλογίου & όρων του μαθήματος
- Διδασκαλία στρατηγικών μάθησης και μεταγνωστικών ικανοτήτων
- Χρήση συμβολαίου εργασίας

Ως προς τα ενδιαφέροντα:

- Δημιουργία κέντρων ενδιαφερόντων
- Ερωτήσεις μαθητών ως οδηγός διδασκαλίας και επιλογής υλικού
- Χρήση παραδειγμάτων βασισμένων στα ενδιαφέροντα των παιδιών

Ως προς το μαθησιακό προφίλ:

- Παρουσίαση με πολυαισθητηριακό τρόπο
- Χρήση παραδειγμάτων όλων των τύπων νοημοσύνης
- Παροχή χρόνου πριν την απάντηση
- Σύνδεση της προηγούμενης με τη νέα γνώση

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ (TOMLINSON, 2003 ΣΤΟ ΠΑΤΠΠΑ, 2013)

Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα

- Διαβαθμισμένες δραστηριότητες
- Σαφείς οδηγίες
- Ευέλικτες ομάδες εργασίας
- Κριτήρια αξιολόγησης σε σχέση τόσο με την προσωπική πρόοδο όσο και με το επίπεδο της τάξης
- Μικρά εργαστήρια υποστήριξης

Ως προς τα ενδιαφέροντα:

- Εμπλοκή των μαθητών/τριων στον σχεδιασμό και την επιλογή δραστηριοτήτων
- Δημιουργία ομάδων με κοινά ενδιαφέροντα γλώσσα των μαθητών

Ως προς το μαθησιακό προφίλ

- Πολλαπλές επιλογές δραστηριοτήτων
- Ενθάρρυνση των παιδιών να εργαστούν αποτελεσματικά τόσο ομαδικά όσο και ανεξάρτητα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ

Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα:

- Εργασίες διαβαθμισμένης δυσκολίας
- Συμπύκνωση των εργασιών με επικέντρωση στις βασικές έννοιες & δεξιότητες
- Διαφοροποίηση των εργασιών για χρήση μικρότερης μνήμης εργασίας

Ως προς τα ενδιαφέροντα:

- Παροχή επιλογών
- Χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- Ευκαιρίες ανάπτυξης ανεξάρτητων ερευνών από τους μαθητές

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ (2): ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΝΟΗΜΟΣΎΝΗ

- **Λεκτική/Γλωσσική:** Έκθεση βιβλίου, διαφημιστικό φυλλάδιο, ημερολόγια, συνέντευξη, περιγραφή, ποίημα, εφημερίδα, περιοδικό, ραδιοφωνικό δελτίο, μήνυμα, συνταγή, σταυρόλεξο, αφήγηση...
- **Οπτική/χωρική:** κινούμενα σχέδια, παιχνίδια γνώσεων, γνωστικό χάρτη, διάγραμμα, ταινία ...
- **Λογικο-Μαθηματική:** παζλ, χρονοδιάγραμμα, λίστες ελέγχου, χάρτη, βιβλιογραφία, γραφήματα, στατιστικά στοιχεία
- **Κινησθητική:** δραματοποίηση, παντομίμα, παρουσίαση, παιχνίδι με κάρτες, παζλ, χορός...
- **Μουσική:** τραγούδι, ταινία, ρυθμικά μοτίβα, υπόκρουση...
- **Διαπροσωπική:** συνέντευξη, έρευνα, συζήτηση, συμβουλή...
- **Ενδοπροσωπική:** συμβουλή, αυτοαξιολόγηση...
- **Φυσιοκρατική:** συλλογή, παρατήρηση, λεύκωμα, πρόχειρο τετράδιο, δημιουργία μοντέλου...

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΓΛΩΣΣΑ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ»

Ας υποθέσουμε ότι το περιεχόμενο της διδασκαλίας που καλούνται να επεξεργαστούν τα παιδιά αφορά στους πιθανούς τρόπους πρόσκλησης ατόμων με αφορμή κάποιου γεγονότος. Εδώ το περιεχόμενο της διδασκαλίας αφορά:

1. διαφορετικά είδη προσκλήσεων (γάμο, βάφτιση, γενέθλια, παρουσίαση βιβλίων, μουσική παράσταση, σχολική γιορτή, θέατρο, εγκαίνια, πρόσκληση σε γεύμα, πρόσκληση των γονέων στο σχολείο ή ακόμα και πρόσκληση των μαθητών μιας άλλης τάξης στη δική μας), διαφορετικούς τρόπους προσκλήσεων (γραπτά ή προφορικά, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή έντυπου ταχυδρομείου, μέσω τηλεφώνου ή κατ' ιδίαν).

2. Ο Εκπαιδευτικός δίνει την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να καταθέσουν τα προσωπικά τους βιώματα, να και να μην περιοριστούν σε ορισμένα μόνο και συγκεκριμένα γεγονότα πρόσκλησης (όπως είναι τα γενέθλια) ή αποκλειστικά σε κάποιο συγκεκριμένο είδος αυτής π.χ. γραπτή πρόσκληση, δεδομένου ότι κάποια παιδιά μπορεί να μην διαθέτουν την αντίστοιχη εμπειρία- βίωμα (εορτασμός γενεθλίων, διανομή γραπτών προσκλήσεων σε γενέθλια).

- Σε δεύτερη φάση εστιάζουν στις πληροφορίες που μπορεί να περιλαμβάνει μία πρόσκληση (γεγονός, τόπος, ημερομηνία, ώρα, διεύθυνση).
- Όσον αφορά την προσέγγιση του συγκεκριμένου στόχου είναι σημαντικό να επιτρέψουμε στα παιδιά να εκφράσουν το περιεχόμενο της πρόσκλησης με διαφορετικούς τρόπους (να το γράψουν, να το ζωγραφίσουν, να το πουν προφορικά, να το δραματοποιήσουν, να αναπαραστήσουν τηλεφωνική πρόσκληση κ.α. ανάλογα με τις εμπειρίες τους και τα ενδιαφέροντά τους).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Διαφοροποίηση περιεχομένου (πώς θα παρουσιάσουμε το τι θα διδαχθεί)

Π.χ Εισαγωγή νέου λεξιλογίου

Χρησιμοποιούμε ποικίλους τρόπους για την παρουσίαση της νέας ύλης:

Π.χ. Στον κύκλο:

1. Τραγούδι / βίντεο (https://www.youtube.com/watch?v=P7kyL1H_IUE)

2. Εικόνες που συνοδεύονται με λέξεις

3. Παραμύθι

4. Μαγική τσάντα: ο/η εκπαιδευτικός βγάζει από μέσα πραγματικά αντικείμενα ή εικόνες και τα ονομάζει.

Ικανοποιούμε μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα και μαθησιακό στυλ!

Β. Επεξεργασία-Διαδικασία

Χρησιμοποιούμε διαφοροποιημένες δραστηριότητες για την επεξεργασία -κατανόηση της νέας ύλης.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων:

- **Ασκήσεις μνήμης για ανάκληση λεξιλογίου.** Τοποθετούμε 6 εικόνες και αφαιρούμε τη μία. Τα παιδιά αναφέρουν ποιά εικόνα λείπει. Εναλλακτικά τοποθετούμε 4 ή 8 εικόνες.
- **Ρυθμική επανάληψη προφορικών εκφράσεων.** Σε κύκλο τα παιδιά επαναλαμβάνουν τις φράσεις το ένα μετά το άλλο -σαν τηλέφωνο. Προσφέρεται για παιδιά με λιγότερη αυτοπεποίθηση.
- **Ταχυδρόμος -εικόνα.** Ένα παιδί παριστάνει τον ταχυδρόμο και δίνει μία εικόνα σε ένα άλλο παιδί. Αυτό αναφέρει τι βλέπει ή λέει μια πρόταση.
- **Παρατηρητικότητα.** Τα παιδιά απαντούν σε ερωτήσεις για το περιεχόμενο μιας εικόνας την οποία εμείς έχουμε κρύψει.

Ικανοποιούμε μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα και μαθησιακό στυλ!

Γ. Τελικό προϊόν

- Δίνουμε διάφορες επιλογές για να παρουσιάσει ο μαθητής το τι έχει κατακτήσει - κατανοήσει.

Παραδείγματα:

- Δημιουργία παραμυθιού σε ομάδες (εικονογράφηση -αναδιήγηση).
- Κατασκευές -χειροτεχνίες (παρουσιάζουν τι έφτιαξαν -ο εκπαιδευτικός μπορεί να γράψει).
- Διάλογοι μεταξύ παιδιών και παιδιών-εκπαιδευτικού.
- Παντομίμα -κίνηση σε ομάδες.
- Ομάδα παιδιών τραγουδά, ενώ άλλη ομάδα ακολουθεί το τραγούδι με εικόνες.

Ικανοποιούμε μαθησιακό επίπεδο, ενδιαφέροντα και μαθησιακό στυλ!

Επιλέγουν και περιγράφουν ένα πρόσωπο δικής τους επιλογής

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (και από τα τρία επίπεδα γνώσεων)

- **Ενδιαφέροντα:** Τα παιδιά επιλέγουν πρόσωπα της «δικής τους προτίμησης» για να τα περιγράψουν, μέσα για να εργαστούν (π.χ. εργασία στον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή), περιβάλλον για να εργαστούν (ατομικά, στην ομάδα)
- **Κανάλι μάθησης:** Σχεδιάζονται δραστηριότητες: για **ακουστικούς τύπους** (όπως συζήτηση, μεγαλόφωνη ανάγνωση), για **οπτικούς τύπους** (με τη χρήση φωτογραφιών, εικόνων, σημειώσεων, πινάκων), **απτικών/κινησθητικών τύπους** (με τη χρήση αντικειμένων, τον πειραματισμό με διάφορα υλικά)
- **Γνωστικό στυλ:** Σχεδιάζονται δομημένες δραστηριότητες που αντιστοιχούν στην **συγκλίνουσα σκέψη** (όπως μελέτη δοσμένου «ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ») και δημιουργικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν στην **αποκλίνουσα σκέψη** (όπως δημιουργία «ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ»)
- **Τύπος νοημοσύνης:** Σχεδιάζονται δραστηριότητες για παιδιά με γλωσσική νοημοσύνη (συζήτηση, γράψιμο,...), λογικομαθηματική νοημοσύνη (κωδικοποίηση σημείων), οπτική/χωρική νοημοσύνη (ζωγραφική), μουσική νοημοσύνη (μουσική επένδυση), διαπροσωπική νοημοσύνη (ομαδική εργασία), ενδοπροσωπική νοημοσύνη (σιωπηρή εργασία)

Βιβλιογραφία

Alenuma-Nimoh, S. J. (2012) Taking Multicultural Education to the Next Level: An Introduction to Differentiated-Multicultural Instruction. *The Journal of Multiculturalism in Education*, (8)1, 1-17.

Βαλιαντή, Σ. Νεοφύτου, Λ., Χατζησωτηρίου, Χ. (2020). ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ DIFFERENTIATED INSTRUCTION AND INTERCULTURAL EDUCATION. TWO PARALLEL APPROACHES TOWARDS SOCIAL JUSTICE AND INCLUSION. *Επιστήμες Αγωγής*, 1, 129-148

Βαλιαντή, Σ. (2013) Αποτελεσματική διδασκαλία σε τάξεις μικτής ικανότητας μέσω της διαφοροποίησης της διδασκαλίας: από τη θεωρία στην πράξη. Στο "Διαφοροποιημένη διδασκαλία: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές" Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο

Bearne, E. (Ed.). (1996). *Differentiation and diversity in the primary school*. London: Routledge

Banks, J. A. (2010) Multicultural Education: Characteristics and Goals. In J. A. Banks & C. A. M. Banks, (Eds.). *Multicultural Education: Issues and Perspectives* (7th ed). NJ: John Wiley & Sons, Inc.

Hall, T. E., Cohen, N., Vue, G., & Ganley, P. (2015). Addressing learning disabilities with UDL and technology: Strategic Reader. *Learning Disability Quarterly*, 38(2), 72–83. doi:10.1177/0731948714544375

Νεοφύτου, Λ. & Βαλιαντή, Σ. (2015) Διαφοροποίηση διδασκαλίας: Η ανθρωποκεντρική και ανθρωποπλαστική παιδαγωγική πρόταση. *Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου*.

Tomlinson, C. A. (2000) *Differentiation of Instruction in the Elementary Grades*. ERIC Digest. ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education.

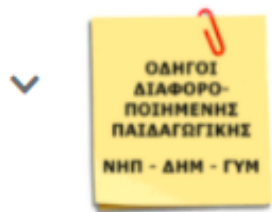
Tomlinson, C. A. & Imbeau, M. B. (2010) *Leading and managing a differentiated classroom*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Φιλίππατου, Δ. (Παρουσίαση). Διαφοροποίηση της διδασκαλίας σε τάξεις μικτών ικανοτήτων. Πρόγραμμα UNISEF. Επιμορφωτικό πρόγραμμα για Εκπαιδευτικούς που εμπλέκονται στην εκπαίδευση παιδιών προσφύγων.

Χατζηλουκά - Μαυρή, Ε. (2007). Γλωσσικό μάθημα στο *Διδασκαλία σε τάξεις μικτής ικανότητας* Πρακτικά 8ου Συνεδρίου Λευκωσία (51-62). Λευκωσία: Εκπαιδευτικός όμιλος Κύπρου. Ανακτήθηκε 20 Απριλίου 2021 από http://www.eokcy.org/data/uploads/docs/praktika/praktika_8ou_synedriou.pdf

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklos/Diapolitismiki/2019/04_10_2019/odigos_ekpaideftikou_a_tomos_proxoliki.pdf

<https://www.living-democracy.com/el/>

1.1. Νέο Σχολείο - Οδηγοί Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής

1.2. Διαφοροποίηση για τις μαθησιακές δυσκολίες

1.3. Διαφοροποίηση ανά Αναπηρία

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: Οδηγός Προσαρμογής των Αναλυτικών Προγραμμάτων (2003)

<http://iep.edu.gr/el/link-eniaia1/diaforopoiisi>

<https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/book/tool/print/index.php?id=1214>
παραδείγματα και στρατηγικές

“Logic will get you from A to Z;
Imagination
will get you
everywhere.”

-Albert Einstein

